JAARVERSLAG

2024

STEUNPUNT MONUMENTENZORG FRYSLÂN

14 maart 2025

INHOUDSOPGAVE

		Bldz.
1.	**JAARVERSLAG 2024**	
1.1	**TEN GELEIDE**	2
1.2	**ORGANISATIE**	**3**
1.2.1	BESTUUR	3
1.2.2	MEDEWERKERS	3
1.2.3	GOVERNANCE	3
1.2.4	ZIEKTE	3
1.2.5	HUISVESTING	3
1.2.6	MATERIEEL	4
1.3	**FUNCTIES**	
1.3.1	KERNFUNCTIES	4
1.3.2	ONDERSTEUNINGSFUNCTIE	4
1.3.3	PLATFORMFUNCTIE	5
1.4	**TAKEN**	
1.4.1	KERNTAKEN	5
1.4.2	NEVENTAKEN	5
1.5	**ACTIVITEITEN EN DIENSTEN**	
1.5.1	ONBETAALDE DIENSTVERLENING	6
1.5.2	BETAALDE DIENSTVERLENING	9
1.5.3	WERKBUDGET VRIJWILLIGERSORGANISATIES	11
1.5.4	NETWERKOVERLEG	13
1.5.5	BEWUSTWORDING KENNISBEVORDERING EN PUBLIEKSBEREIK	15
1.5.6	ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF	17
1.5.7	KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD	19
2.	**ACTIVITEITEN VERANTWOORDING**	**21**

1. INLEIDING

1.1 TEN GELEIDE

Dit Jaarverslag is het drieëntwintigste betreffende een volledig boekjaar in het bestaan van onze stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân. Het betreft het vierentwintigste jaar van ons functioneren.

In al onze eerdere jaarverslagen, brachten wij jaarverslag en jaarrekening in één document uit. Door wijziging van regelingen op het gebied van accountancy, maar ook door de nieuwe systematiek van verantwoording bij de provincie Fryslân (zie hierna), zijn het jaarverslag en de jaarrekening twee afzonderlijke documenten geworden. Hiermee is in 2018 gestart.

De provincie Fryslân heeft namelijk in haar brief van 24 mei 2016 aangegeven, dat zij voor de verstrekking van nieuwe subsidies c.q. de afhandeling van de boekjaarsubsidies een nieuwe meerjarige systematiek van vier jaar wil laten gelden. De huidige periode loopt nu van 2021 t/m 2024.

Op basis van deze nieuwe systematiek behoeft pas voor 1 mei 2025 de subsidie verantwoord te worden (met controleverklaring). Een jaarrekening met controleverklaring per jaar is dus over de jaren 2021, 2022 en 2023 niet nodig. De tussentijdse verantwoording vindt nu plaats door in het tweede kwartaal van elk kalenderjaar (vanaf 2018) de voortgang met de provincie Fryslân te bespreken, op basis van een door ons op te stellen voortgangsrapportage. In deze rapportage dient een overzicht te zitten van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten.

Dit jaarverslag 2024 dient dan ook als voortgangsrapportage richting provincie Fryslân. We hebben het echter uitgebreider weergegeven conform wij in het verleden gewend waren, omdat we niet alleen een compleet beeld van ons functioneren willen hebben, maar vooral ook omdat dit overeenkomt met de systematiek van verantwoording die wij in de jaren 2021 t/m 2024 voor ogen hebben (samenstellingsverklaringen) en de aansluiting met de uiteindelijke productverantwoording. Dit jaarverslag is dan ook opgesteld volgens de richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven en schetst een beeld van de uitgevoerde werkzaamheden en van de inhoudelijke ontwikkelingen. Dit document schetst dus een compleet beeld van het reilen en zeilen van het steunpunt monumentenzorg Fryslân in 2024.

1.2 ORGANISATIE

1.2.1 BESTUUR

Aan het hoofd van de organisatie staat het bestuur. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. De bestuursleden genieten geen beloning voor hun werkzaamheden, maar hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. De samenstelling van het Bestuur was in 2024 als volgt:

Voorzitter:	mevrouw dr. J. Liemburg
Vice-voorzitter:	mevrouw drs. H.D. Postma
Secretaris:	mevrouw drs. M.F. Fermo
Penningmeester:	de heer B.H. S. Kraan AA
Bestuurslid:	de heer mr. T. Binnema (bestuurslid juridische zaken).

De zittingsperiode voor bestuursleden is vier jaar. Na afloop van een zittingsperiode zijn de bestuursleden nog voor slechts één zittingsperiode herbenoembaar. In een rooster van afreden is een en ander vastgelegd. Het Bestuur kwam in 2024 vier maal fysiek bijeen, en wel op 3 april, 12 juni, 23 september en 12 december.

1.2.2 MEDEWERKERS

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden die voortvloeien uit de doelstellingen die wij als stichtingsbestuur willen realiseren, de functies die wij wensen te vervullen, de taken die wij voor ogen hebben en de diensten die wij wensen te leveren, hebben wij de beschikking over een bureau met medewerkers. Dit bureau wordt geleid door de directeur, die tevens als algemeen consulent diensten levert. Verder bestaat het bureau uit twee consulenten, een (administratief) coördinator en een bouwhistorica. De helpdesk wordt ingevuld met een telefonische helpdesk en een website. Voor werkzaamheden op het gebied van de archeologie wordt deskundigheid ingehuurd.

1.2.3 GOVERNANCE

Het stichtingsbestuur heeft een Bestuursreglement opgesteld als aanvulling op de statuten van de stichting. In het Reglement worden de (praktische) zaken en werkwijzen binnen de stichting omschreven en vastgelegd. Daarnaast heeft het bestuur de directeur via een volmacht bevoegdheid gegeven om voor of namens de stichting de volgende handelingen te verrichten:
- Alle handelingen die verband houden met het beheer en bewaring van rechten en verplichtingen voortvloeiend uit door de stichting aangegane overeenkomsten, dan wel andere rechtshandelingen op wettelijke grondslag, behoudens voor zover het betreft beleggen van eventuele overtollige middelen van de stichting. Deze bevoegdheid omvat derhalve de mogelijkheid om voor en namens de stichting betalingsopdrachten te geven respectievelijk te beschikken over de ten name van de stichting gestelde bankrekeningen.
- Alle handelingen die nodig zijn tot de bewaring en het behoud van tot het vermogen van de stichting behorende goederen en rechten, behoudens voor zover het daar betreft het beleggen van eventuele overtollige middelen van de stichting;
- In het algemeen het aangaan en afwikkelen van rechtshandelingen, overeenkomsten en verplichtingen, voor zover het belang daarvan niet meer bedraagt dan € 20.000,--.

Het bestuur besluit in haar bestuursvergaderingen derhalve over alle aangelegenheden boven de € 20.000,--, alsmede over personeelszaken (salariëring, aanstelling nieuw personeel enz.), beleidszaken (opstellen jaarlijks Productplan, strategische beleidskeuzes enz.) en bestuurszaken (bestuurlijk overleg met hogere overheden, nieuwe bestuursleden enz.).
De Jaarrekening en het Jaarverslag worden opgesteld door de directeur mede op basis van het door een accountantsbureau aangeleverd jaarwerk. Bij dit accountantskantoor hebben wij de financiële- en salarisadministratie ondergebracht. De concept-jaarrekening wordt met de penningmeester van het bestuur besproken, en komt in de bestuursvergadering aan de orde voor eventuele opmerkingen. Het complete accountantsrapport (jaarrekening inclusief jaarverslag) wordt door het accountantsbureau voorzien van een samenstellingsverklaring en voor de desbetreffende subsidieperiode wordt door een openbare accountant een subsidieverklaring verstrekt.

1.2.4 ZIEKTE

Het aantal ziektedagen in 2024 bedroeg 16.

Jaar:	Aantal ziektedagen:	Ziektepercentage
2024	16	1,3 %
2023	6	0,8 %
2022	12	1,5 %
2021	3	0,4 %
2020	7	1,0 %
2019	7	1,0%
2018	9	1,3%
2017	65	7,1 %
2016	10	1,3 %

1.2.5 HUISVESTING

In februari 2005 zijn de stichtingen Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, Alde Fryske Tsjerken, Behoud Kerkelijke Gebouwen in Friesland en de Monumentenwacht Fryslân gaan samenwonen in het “Monumintehûs” op de 1e verdieping van het pand Emmakade 59 te

Leeuwarden. Hier zijn ook de huisvestingsfaciliteiten (postbus, archief- en vergaderruimte, één flexibele werkplek enz.) beschikbaar voor de stichting De Fryske Mole, Provinciale Commissie Friesland van Bond Heemschut, de stichting Waterschapserfgoed, de stichting Industrieel Erfgoed Friesland, de Boerderijenstichting Fryslân en de stichting Staten en Stinzen. De stichting Beheer Kerkelijke Gebouwen in Noord-Nederland heeft het Monumintehûs per 1 mei 2023 verlaten. Dit heeft een periode van een half jaar tot een aanzienlijke stijging van de huurkosten geleid voor de andere drie hoofdbewoners, ons Steunpunt incluis. in De huurprijs van onze gezamenlijke vleugel aan de Emmakade bedroeg in 2023 (inclusief energie, water en heffingen) in totaal € 77.610 (incl. btw). Door de kostendeling met de andere drie stichtingen en de genoemde lastenverzwaring als gevolg van het vertrek van de SBKGN-N, is aan deze huurlasten in 2024 een bedrag van € 15.970 uitgegeven.

1.2.6 MATERIEEL

In 2024 is geen materiaal aangeschaft. De totale afschrijving van computerapparatuur en inventaris bedroeg in 2024 € 1.794.

1.3 FUNCTIES

1.3.1 KERNFUNCTIES

De twee kern- c.q. hoofdfuncties die vanuit het begin van de steunpuntgedachte nog steeds de basis van elk steunpunt vormen en ook door ons in 2021 weer als kernfuncties zijn vervuld, zijn de:

- **Ondersteuningsfunctie**; het ondersteunen van (met name) gemeenten bij de uitvoering van de decentrale gebouwde en archeologische monumentenzorg.
- **Platformfunctie**; het bieden van een platform waarop de verschillende bij de monumentenzorg betrokken partijen informatie uitwisselen en de krachten bundelen.

1.3.2 ONDERSTEUNINGSFUNCTIE

Binnen de ondersteuningsfunctie wordt een onderscheid gemaakt tussen betaalde en onbetaalde dienstverlening. Wij gaan bij iedere vraag om ondersteuning na of er sprake is van onbetaalde dan wel betaalde dienstverlening. Uitgangspunt hierbij blijft hetgeen landelijk is vastgelegd, namelijk: “steunpunten brengen aan gemeenten geen kosten in rekening voor de levering van diensten die tot het takenpakket van rijk of provincie behoren. Het steunpunt zal wel kosten in rekening kunnen brengen bij de uitvoering van taken die feitelijk tot de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid behoren”. Wij maken bij onbetaalde dienstverlening een onderscheid in drie verschillende producten: de (telefonische) helpdesk (inclusief website), spreekuren en onbetaalde adviezen (consulten). Dit bestaande product ‘onbetaalde dienstverlening’ is ook in 2024 onverkort gehandhaafd. Nog altijd is er een grote vraag om informatie en advies, zowel door particulier als lagere overheid. Deze onbetaalde dienstverlening was per 2011 al uitgebreid met het onderdeel archeologie.

Bij betaalde dienstverlening ontstaat bij de steunpunten de meeste diversiteit, zowel qua invulling met producten en diensten als qua financiële pijler onder het steunpunt. Immers, de steunpunten kunnen maatwerk leveren. Bovendien zijn wij door onze deskundigheid en onafhankelijke positie, goed in staat om te fungeren als opdrachtnemer van rijk, provincies en/of gemeenten. Wij hebben dan ook een breed scala aan diensten en producten: advisering over gemeentelijke monumentenlijsten, waardestellingen van panden of objecten, gemeentelijk beleid ontwikkelen en vervanging van monumenten-ambtenaren bij o.a. ziekte. Het spreekt voor zich dat deze ‘betaalde dienstverlening’ niet door de provincie wordt gesubsidieerd. Over dit product hoeft dus aan deze subsidiënt geen verantwoording te worden afgelegd. Voor een goed overzicht van de activiteiten van het steunpunt brengen wij dit niettemin wel in beeld, daar een belangrijk deel van de te realiseren doelstellingen ook door middel van opdrachten kan worden bewerkstelligd. Deze betaalde dienstverlening was al in 2011 uitgebreid met archeologie, in die zin dat door de door ons ingehuurde archeoloog taken zullen worden verricht die des gemeentes zijn en die door hen dan ook dienen te worden betaald

1.3.3 PLATFORMFUNCTIE

Ten aanzien van de platformfunctie, fungeerden wij t/m 2010 altijd als faciliterend bureau door het organiseren van tenminste twee vormen van geregeld overleg; bouwplanoverleg (BPO) en ruimtelijk planoverleg (RPO). Deze twee overlegvormen waren gericht op afstemming, zo mogelijk consensus bewerkstelligen en onderlinge kennis- en informatie-uitwisseling tussen met name de overheden, op het gebied van bouwplannen, vergunningaanvragen en adviesaanvragen ex artikel 11 monumentenwet (BPO) en op het gebied van ruimtelijke plannen en adviesaanvragen met implicaties voor de cultuurhistorie (RPO).

Per 1 januari 2014 was er binnen de platformfunctie alleen nog het samengevoegde product *Netwerkoverleg -bijeenkomsten (NO/NB)*. In december 2014 is een nieuwe vorm van het BPO weer ingevoerd, het *Monumentenspreekuur 2.0.* De uren hiervoor zijn ondergebracht bij het product Netwerkoverleg (NO).

1.4 TAKEN

1.4.1 KERNTAKEN

De stichting steunpunt monumentenzorg Fryslân heeft de volgende drie kerntaken:

1. **Helpdesk**
   - Informatiepunt; vragen beantwoorden rechtstreeks of verwijzen
   - Contactpunt; registratie knelpunten en probleeminventarisatie
   - Meldpunt; signalering en melding
   - Spreekuur
   - Website

2. **Platform**
   - faciliteren monumentenspreekuur
   - faciliteren netwerkoverleg

3. **Ondersteuning**
   - *onbetaalde dienstverlening*; het afhandelen van allerlei informatievragen en vragen om advies, uiteenlopend van vragen over vergunning- en subsidieverlening tot vragen over de vormgeving van het gemeentelijk monumentenbeleid en tot de aan te brengen kleurstelling op een bepaald pand.
   - *betaalde dienstverlening*; het aanbieden en leveren van diensten en producten aan gemeenten, particuliere organisaties en andere derden. Het betreft hier diensten en producten aan en voor de overheid die op grond van beleid of op grond van wet- en regelgeving tot de exclusieve verantwoordelijkheid van die betrokken overheid behoort, en diensten en producten aan en voor particuliere instellingen en andere derden (projecten bijvoorbeeld) indien in opdracht van deze derden diensten, producten of projecten worden uitgevoerd en/of geleverd.

1.4.2 NEVENTAKEN

1. Onderlinge informatie- en kennisuitwisseling
2. Facilitaire ondersteuning; het bieden van faciliteiten ten behoeve van klanten, databestanden, kaart- en beeldmateriaal enz.
3. Bijdragen aan de bevordering van het cultuurhistorisch beleid (projecten)
4. Netwerkpartner, waarbij uitvoering van landelijke initiatieven op het provinciale schaalniveau tot de mogelijkheden behoort.
5. Het ondersteunen van en meewerken aan de totstandkoming van een (stichting die zich beijvert voor de realisering en uitvoering van een) depot voor bouwhistorisch materiaal.

In de nu volgende paragrafen worden per product de doelstellingen, targets, kosten, opbrengsten en de uitgevoerde werkzaamheden. Per product wordt zo een overzicht verkregen van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten.

1.5 ACTIVITEITEN EN DIENSTEN

1.5.1 ONBETAALDE DIENSTVERLENING

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**OD**)	- door het geven van informatie en adviezen aan gemeenten en particulieren op het terrein van wet- en regelgeving, voorbereiding en begeleiding van restauraties enz. en het beantwoorden van vragen omtrent cultuurhistorie en ruimtelijke ordening, via het aanwakkeren van het cultuurhistorisch besef komen tot een betere uitvoeringspraktijk van monumentenzorg. - door het geven van informatie en adviezen aan gemeenten op het gebied van de archeologie en door het uitvoeren van taken die in het verlengde liggen van de huidige provinciale taken op het gebied van de archeologie, bijdragen aan een goede implementatie en dienstverlening op het gebied van de archeologie aan de gemeenten.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Informatie, advisering, stimulering, deskundigheidsbevordering, uitvoering
Taak	Kerntaak Informatievoorziening (Helpdesk; informatie-, contact- en meldpunt).
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities **8A, 8B en 8C** **Nij Poadium**	Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten, organisaties en particulieren
Activiteiten	- geven van informatie/advies rechtstreeks; telefonisch, via de website of door bezoek aan het ‘spreekuur’ of advies op locatie; - geven van informatie/advies indirect; doorverwijzing naar

	specifieke deskundigheid; - reageren op (en in gang zetten van vervolgacties aangaande) 'meldingen'; - informatieloket voor archeologie ontwikkelen; - uitvoerende taken archeologie.
Beleidsrelevantie	Onverminderde vraag om informatie op het gebied van cultuurhistorie, monumentenzorg en archeologie, zowel van de (gemeentelijke) overheid als van de particulier (organisaties en monumenteneigenaren) en het beter organiseren en inhoud geven aan de gemeentelijke archeologie (door hen daar ondersteuning bij te bieden).
Samenwerkings-partners	Gemeenten, andere (semi)overheden, particuliere organisaties, monumenteneigenaren
Targets 2024 Kwantitatieve resultaten	- minimaal 150 'visits' per maand op de 'website' - behandeling van 100 vragen per jaar om informatie en advies van gemeenten en derden - behandeling van 10 'meldingen' - geven van 12 consulten
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid opdrachtgevers en samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	-brochures (bestaande actualiseren)

UITVOERING

In 2024:

In 2024 hebben op onze website www.monumentenzorg.frl 2.143 sessies plaatsgevonden (vorig jaar 1.790) door 1.656 gebruikers (vorig jaar 1.506). Zij bezochten 11.277 pagina's op de website (vorig jaar 4.242). Per maand werd de website dus gemiddeld 179 keer bezocht (vorig jaar 150). Uit deze cijfers en het hoog blijvende percentage 'new visitors', blijkt dat onze website nog steeds vaak wordt bezocht voor informatie. Het zijn qua web-bezoeken aanzienlijk meer dan vorig jaar: 20%. Dit komt waarschijnlijk door een aantal bijeenkomsten (zie Netwerkoverleg) die via de website bekend werden gemaakt en de informatie achteraf kon worden gedownload. Er kan worden gesteld dat het bezoek van onze website in 2024 op een hoger niveau lag dan in de laatste twee jaren en zijn basis behoudt m.b.t. vragen over instandhouding, procedures (vergunningen e.d.).

Product **ONBETAALDE DIENSTVERLENING**						
	Gerealiseerd 2024		(begroot) ***Werkplan 2024***		***Gerealiseerd 2023***	
Functionaris	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**136**	**€ 16.823**	125	€ 14.209	113	€ 12..298
Technisch consulent	**36**	**€ 3.305**	20	€ 1.894	13	€ 1.117
Administratief coördinator	**332**	**€ 23.735**	300	€ 19.356	340	€ 20.740
Archeoloog	**84**	**€ 9.229**	125	€ 10.888	75	€ 6.358
Bouwhistoricus	**1**	**€ 42**	0	€ 0	x	€ xxx
Consulent Monumentenzorg	**0**	**€ 0**	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	**589**	**€ 53.134**	**570**	**€ 46.347**	**541**	**€ 40.513**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 58.880**		**€ 51.861**		**€ 45.139**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 58.880**	**570**	**€ 33.159**	**494**	**€ 32.740**
(Eigen) Bijdrage (derden):		**€ 0**		**€ 18.702**		**€ 12.399**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot:		**+ 7,7 %**				**+ 0,4 %**

Verklaring:

De aan onbetaalde dienstverlening bestede uren (589) in 2024, zijn hoger dan begroot (570) en liggen ook hoger dan in 2023 (541). In 2021 was er weliswaar een 'piekjaar' met 650 uren. Voor het beantwoorden van vragen, het leveren van informatie en het uitzoeken van zaken om die informatie te kunnen leveren, is dus onverminderd een groot aantal uren benodigd.

1.5.2 BETAALDE DIENSTVERLENING

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**BD**)	Het in opdracht leveren van diensten en producten aan gemeenten, particuliere organisaties en derden (monumenteneigenaren), opdat de veelal gebrekkige praktijk van de monumentenzorg (door onvoldoende menskracht en deskundigheid bij met name gemeenten) op een betere en verantwoorde wijze wordt ingevuld en de kwaliteit van (de integrale zorg voor) het onroerend cultureel erfgoed en archeologie toeneemt.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Begeleiding, ontwikkeling, uitvoering, levering
Taak	Kerntaak “Ondersteuning”
Aansluiting bij provinciaalbeleidsdoel	Op zich geen; het betreft hier geen gesubsidieerd product. Echter, er wordt wel invulling gegeven aan: “Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten”.
Activiteiten	- uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van de monumentenzorg, zoals monumentenvergunningen, begeleiden van restauraties; - uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van de archeologie, zoals het bijvoorbeeld opstellen van een Program van Eisen, of het controleren ervan; - verrichten van diensten en/of leveren van producten op het terrein van de monumentenzorg en archeologie die geen (wettelijke) taak betreffen doch waarvoor door gemeenten of derden een opdrachten aan het steunpunt kan worden verstrekt, zoals waardestellingen, bouwhistorisch onderzoek, cultuurhistorische verkenningen, gemeentelijk beleid (voorbereiding, ontwikkeling of opstellen beleid) en gemeentelijke monumentenlijst (ondersteuning, voorbereiding of vervaardiging). - bemiddeling en/of uitbesteding van opdrachten, indien de opdracht dermate specifieke deskundigheid vergt die niet door het steunpunt kan worden geleverd maar wel door andere externe deskundigen.
Beleidsrelevantie	Om een positie als marktpartij te verwerven in het veld van de monumentenzorg, cultuurhistorie en archeologie om als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân te kunnen blijven bestaan, dient 65% van de begrote kosten te worden verdiend met opdrachten uit de markt.
Doelgroep / Klant	Opdrachtgevers; voornamelijk gemeenten en gemeentelijke stichtingen en uit projecten
Targets 2024	- 1 opdracht voor het vervaardigen van een gemeentelijke monumentenlijst c.q. lijsten karakteristieke panden in bestemmingsplannen/omgevingsplannen - 1 opdracht voor het verrichten van het gehele gemeentelijke takenpakket - 2 opdrachten voor het vervangen van een monumenten-ambtenaar - ondersteunen van drie grote monumentenstichtingen - 40 archeologische opdrachten / bureau-onderzoek **Tot de betaalde dienstverlening behoren ook de werkzaamheden t.b.v. de ‘provinciale Dienstverlening Subsidieverstrekking’. Voor 2023 was een contract / opdracht Specialist Monumentenzorg door de provincie Fryslân verstrekt met een regiebudget van € 57.500 (onze technisch consulent Gerard van Dijk verricht deze werkzaamheden al sinds 2012*). In de begroting voor 2024 was een bedrag van € 47.350 opgenomen in de verwachting dat dit in 2024 zou worden gecontinueerd. Nadat het werkplan in oktober 2024 was vastgesteld, werd rond de kerst duidelijk dat de provincie ander inhuurbeleid ging hanteren. Deze opdracht eindigde derhalve op 31 mei 2024.**

UITVOERING

Betaalde dienstverlening in 2024:
Opdrachten:

Aantal facturen	*Aantal Opdrachtgevers*	*totaal Btw*	*bedrag opdrachten*	*bedrag excl. Btw*
187	19	€ 103.813	€ 598.160	**€ 494.347**

Product **BETAALDE DIENSTVERLENING**						
	Gerealiseerd 2024		(begroot) ***Werkplan 2024***		***Gerealiseerd 2023***	
Functionaris	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**319**	**€ 39.460**	250	€ 28,418	324	€ 35.261
Technisch consulent	**1036**	**€ 95.115**	1055	€ 99.908	1269	€ 109.032
[waarvan Provincie]	**228**	**€ 20.971**	500	€ 47.350	543	€ 46.655]
Administratief coördinator	**112**	**€ 8.007**	200	€ 12.904	74	€ 4.514
Consulent Monumentenzorg	**1470**	**€ 132.844**	1550	€ 129.704	1501	€ 128.366
Archeoloog	**433**	**€ 47.574**	355	€ 30.921	462	€ 39.164
Medewerker Bouwhistorie	**1461**	**€ 60.690**	0	€ 0	349	€ 14,435
Inhuur Wânswert	**36**	**€ 2.700**	0	€ 0	16	€ 1.356
TOTAAL	**4831**	**€ 386.390**	**3410**	**€ 301.855**	**3995**	**€ 330.772**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 425.040**		**€ 337.759**		**€ 368.544**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 0**	**3410**	**€ 0**	**3995**	**€ 0**
Bijdrage derden:		**€ 425.040**		**€ 337.759**		**€ 368.544**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**+ 26 %**				**+ 13 %**

Verklaring:
De uren die in totaal aan betaalde dienstverlening zijn besteed, zijn fors meer (1421 uur) dan begroot, en 836 meer dan in 2023 gerealiseerd. Dit is voor het grootste deel toe te schrijven aan het contract voor onze bouwhistoricus van 1 oktober 2023 t/m 30 september 2024 en recent verlengd tot 1 april 2025. Dit was nog niet voorzien bij het vaststellen van de begroting in het Werkplan 2024.

De 'afname' zit vooral bij Gerard van Dijk; 80 uur minder ten opzichte van begroot door de extra inventarisatieopdrachten voor karakteristieke panden te verschuiven naar de genoemde nieuwe medewerker bouwhistorie. Hoofdoorzaak is echter de beëindiging van de overeenkomst met de provincie Fryslân op 31 mei 2024, waarin Gerard ruim twintig jaar betaalde dienstverlening verrichtte. Bij het opstellen en vaststellen van het Werkplan 2024 was er nog geen enkel signaal dat de provincie Fryslân het contract zou opzeggen. Dit betekende ook een niet verwachte inkomstenderving van ruim € 35.000.

Vanwege het feit dat de uren voor de diverse kerkenvisies feitelijk bij het product Kenniscentrum Herbestemming Noord horen en zijn ondergebracht en de inkomsten van de betalende gemeenten daar als 'bijdragen van derden' zijn geboekt, zijn deze uiteraard niet bij de betaalde dienstverlening ondergebracht. Ondanks dat zijn de uren betaalde dienstverlening behoorlijk hoger dan begroot.

De in 2024 geleverde diensten en producten in de betaalde dienstverlening hebben in totaal **€ 494.347** (excl. Btw) aan inkomsten opgeleverd. Hier moet echter de € 58.011 die is betaald voor inhuur (archeologie) als kosten derden worden afgetrokken. De feitelijke opbrengst na aftrek kosten derden is **€ 436.336**. De betaalde dienstverlening heeft ons **€ 425.040** gekost. In het Werkplan 2024 werd ingeschat dat er € 391.744 (excl. Btw) binnen zou moeten komen (inclusief projecten) om de begroting sluitend te kunnen maken. Dit is gehaald, mede door de extra opdrachten voor de bouwhistoricus.

Aangezien Harm Haitsma en Gerard van Dijk al aan het maximum zitten van hun urencapaciteit, zal de extra benodigde opbrengst uit de betaalde dienstverlening nog meer bij Marleen Pennewaard en Dick Bloemhof vandaan moeten komen met extra opdrachten en zijn de uurtarieven inmiddels fors verhoogd op basis van de sterk gestegen loonkosten. Op basis van de door ons gehanteerde cao Sociaal Werk Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening 2023-2025 hadden wij namelijk de verplichting tot loonsverhogingen van 7% per 1 juli 2023, 4% per 1 januari 2024 en 4% per 1 juli 2024.

1.5.3 WERKBUDGET VRIJWILLIGERSORGANISATIES

Productdoelstelling / Beoogde effecten (WVM)	- versterken van monumenteninstellingen, die hen professioneler en efficiënter doet functioneren en daarmee het belang van de monumentenzorg in Fryslân beter kunnen dienen; - verbeterd uitdragen van ieders rol in de monumentenzorg
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Ondersteuning; Het gaat hier niet om een 'eigen' product van het Steunpunt, maar om een werkbudget van een viertal vrijwilligersorganisaties (zie hierna) in het Monumintehûs waarover het Steunpunt het beheer heeft. De ondersteuning bestaat dan ook in feite alleen uit het beheer van het budget (toetsing aan de afspraken en het overmaken van gelden).
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities **8A, 8B en 8C Nij Poadium**	- facilitering/ondersteuning van vier vrijwilligersorganisaties in de monumentenzorg. In Nij Poadium wordt het structurele werkbudget voor vier vrijwilligersorganisaties bestendigd. Op basis van het coalitie-akkoord is het werkbudget van € 10.000 dat in 2019 eindig was, omgezet in een structureel werkbudget voor de jaren 2020 t/m 2024 met € 15.000 per jaar.
Activiteiten	De vier desbetreffende organisaties hebben op basis van het hiervoor genoemde GS-besluit, de volgende verdeling afgesproken: - Het totale budget van € 15.000 in principe als volgt verdeeld: Boerderijenstichting Fryslân: € 6.250 Stichting Staten en Stinzen: € 6.250 Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland: € 1.250 Stichting Industrieel Erfgoed Friesland: € 1.250 - tussen de werkbudgetten bestaat uitwisselbaarheid c.q. flexibiliteit, zowel tussen organisaties als qua jaar; indien een organisatie i.v.m. verwachte uitgaven (jubileumactiviteiten bijvoorbeeld) in het ene jaar meer nodig heeft dan in het andere, kan worden gereserveerd; - onderbesteed budget van de ene organisatie kan door een andere organisatie bij extra kosten worden aangewend. Hiertoe wordt in oktober van het jaar een overleg gepland alwaar de budgetten c.q. mogelijke overheveling worden besproken; - het eventuele totale niet bestede geld in een jaar, zal door het Steunpunt in haar Jaarrekening worden opgenomen als "schuld" aan genoemd organisaties. - het werkbudget zal door de vier organisaties alleen worden aangewend voor activiteiten en kosten die met die activiteiten samenhangen, zoals nieuwsbrieven, publicaties, bijeenkomsten (thema-avonden) enz.; - het werkbudget zal door de vier organisaties niet worden aangewend voor stichtingseigen kosten, zoals reiskosten van bestuurders. - het Steunpunt houdt een totaal kostenoverzicht bij; - 'externe kosten' voor de organisaties in het kader van de activiteiten, kunnen door de organisaties eerst zelf worden betaald en vervolgens gedeclareerd bij het Steunpunt. Dit gaat vergezeld van een overzicht van de kosten waarvoor deze zijn gemaakt; - voor voorziene grotere kosten (en om recht te doen aan het woord werkbudget), kunnen de organisaties ook een voorschot op hun aandeel werkbudget aanvragen bij het Steunpunt van maximaal 75%. Het Steunpunt zal hiervoor een 'format' maken. Een verzoek om voorschot gaat vergezeld van een begroting. - de vier organisaties brengen de gemaakte kosten inzichtelijk naar activiteit in beeld bij het Steunpunt, hetzij bij eindafrekeningen van kosten waarvoor een voorschot is verleend hetzij bij declaraties; - het Steunpunt Monumentenzorg legt in haar Jaarverslag en Jaarrekening verantwoording af aan de provincie Fryslân van deze budgetsubsidie van € 15.000 en wat daarvan aan activiteiten is uitgevoerd.
Beleidsrelevantie	Het vergroten van het publieksbereik van de cultuurhistorie in het algemeen en op het gebied van het industrieel erfgoed, boerderijen en staten en stinzen in het bijzonder.
Samenwerkings-partners	De 4 genoemde monumenteninstellingen, die als flankerende organisaties in het Monumintehûs Fryslân zijn gehuisvest.
Targets 2024 Kwantitatieve resultaten	De kwantitatieve resultaten zijn volledig afhankelijk van de plannen en (beoogde) activiteiten van de vier genoemde instellingen. Gezien de definitie van dit werkbudget, heeft het Steunpunt geen invloed op de aanwending van de middelen voor dit werkbudget, anders dan het toetsen aan de afspraken.

In de jaren 2017 t/m 2020 stond het werkbudget vrijwilligersorganisaties (van € 15.000 per jaar) los van de boekjaarsubsidie, mede gezien het feit dat wij als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân daartoe alleen een rol vervullen van bankier. In de beschikking van de provincie Fryslân d.d. 8 maart 2021 staat “het vergroten van het publieksbereik van de cultuurhistorie in het algemeen en op het gebied van industrieel erfgoed, boerderijen en staten en stinzen in het bijzonder” als een subsidiabele activiteit opgenomen. In de praktijk betekent dit geen wijziging, daar dit nog steeds het werkbudget vrijwilligersorganisaties betreft waar de invulling van de gesubsidieerde activiteiten wordt ingevulde door de vier desbetreffende organisaties. Zij hebben op de volgende manier hun middelen uit dit werkbudget in 2021 ingezet:

Boerderijenstichting Fryslân:
Deze stichting heeft het gehele beschikbare budget 2024 à € 6.250,-- opgesoupeerd. Het bestede bedrag ging naar de volgende activiteiten::

- Het opmaken, drukken en verzenden van de (papieren) nieuwsbrieven;
- Projecten: tentoonstelling “It Boerehiem in de kunsten”.
- Open Monumentendag; De Amerikaanse boerderij;
- Thema-avonden;
- De jaarlijkse excursie;

Het restantsaldo op 31-12-2024voor de Boerderijenstichting is € 0,00.

Stichting Staten en Stinzen:
Deze stichting had 31-12-2023 geen restantbedrag meer staan. Het gehele jaarbudget 2024 (€ 6.250,--) had zij dus tot haar beschikking in 2024. Ten laste hiervan heeft zij in 2024 ook alles gedeclareerd. Het bestede bedrag ging naar twee thema-avonden, excursies, lezingennieuwsbrieven, publicaties en de website. Het restantsaldo op 31-12-2024 voor de stichting Staten en Stinzen is derhalve € 0,00.

Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland:
Bond Heemschut Friesland heeft uit het haar ter beschikking staande budget van € 3.093 (het jaarbudget van € 1.250,-- en een nog openstaand saldo van € 1.843) in 2024 een bedrag van € 3.092 aangewend voor de plannen en activiteiten in 2024. Dit allemaal in het kader van het project Post’65, met name in het kader van het boekwerk Post’65 Fryslân 1965-2000. Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland op 31 december 2024 er geen restantbedrag meer is, dat overheveling naar 2025 zou vergen. Het restantsaldo voor Erfgoedvereniging Heemschut Commissie Fryslân is derhalve € 0,--.

Stichting Industrieel Erfgoed Friesland:
De stichting Industrieel Erfgoed Friesland heeft het in 2024 tot haar beschikking staande budget van € 1.250 (het jaarbudget € 1.250,-- en geen openstaand saldo meer) geheel gedeclareerd. Dit is besteed aan een aantal project(bezoek)en, projectonderzoek, aan de website en de start van een boek over 25 jaar SIEF (in 2025). Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de stichting Industrieel Erfgoed Friesland op 31 december 2024 geen restantsaldo is, € 0,00 derhalve.

Het volledige en goedgekeurde financiële overzicht van het werkbudget vrijwilligersorganisaties 2024 is te vinden als bijlage bij dit jaarverslag. Er is in totaal in 2024 € 16.843 uit het werkbudget door de organisaties aangewend.

De begeleiding c.q. financiële administratie heeft in 2024 van Dick Bloemhof 12 uur gevergd. Deze uren – en het bijbehorende bedrag van € 1.484 zijn bij de kosten voor dit onderdeel in beeld gebracht. De € 1.484 zijn door ons bekostigd vanuit de opbrengst van de betaalde dienstverlening, waardoor de specifieke bijdrage van de provincie Fryslân voor dit onderdeel € 15.000,-- ook alleen voor dit onderdeel is gebruikt en de ‘begeleidingskosten’ ervan niet op de budgetsubsidie drukken; deze hebben wij voor onze rekening genomen.

Aangezien het saldo over de afgelopen vier jaar € 0 is, behoeft er niet te worden overgeheveld en is er geen schuld meer aan de desbetreffende organisaties. In het accountantsrapport 2024 staat dan ook geen ‘schuld’ meer opgenomen aan de desbetreffende organisaties.

1.5.4 NETWERKOVERLEG

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**NO/NB**)	- afstemming bewerkstelligen in de standpunten van de deelnemers m.b.t. de geagendeerde onderwerpen; - deelnemers op de hoogte stellen van de in Fryslân aan de orde zijnde ruimtelijke plannen met implicaties op het gebied van de cultuurhistorie (monumentenzorg en archeologie) en de voorbereiding van de verschillende vormen van advisering daartoe coördineren; - verhoging van de ruimtelijke kwaliteit; - deelnemers in de gelegenheid brengen tot onderlinge kennis- en informatie-uitwisseling, tot afstemming van verschillende visies en tot gezamenlijke strategiebepaling - informatie- en kennisoverdracht, kennisuitwisseling en kennisbevordering aangaande cultuurhistorie in de breedste zin tussen in eerste instantie overheden, maar ook naar beleidsmakers, ontwerpers en andere (monumenten)organisaties. - bevorderen en stimuleren van integrale en interdisciplinaire aanpak van de cultuurhistorie in de ruimtelijke inrichting; - stimuleren van gemeenschappelijke initiatieven op het gebied van de beïnvloeding van het ruimtelijke ordeningsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie; - overheden, beleidsmakers, ontwerpers en alle andere betrokkenen, stimuleren om cultuurhistorie te betrekken (en inspiratiebron te laten zijn) bij de ruimtelijke planvorming en hen daarin te ondersteunen
Functie / Cluster	Platformfunctie
Dienst	Facilitering, afstemming, coördinatie, kennisuitwisseling, stimulering, informeren, kennisoverdracht, kennisbevordering en organisatie
Taak	Kerntaak “Platform”
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities **8A en 8C** **Nij Poadium**	- het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming en uitwisseling tussen de betrokken overheden en andere partijen - het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan; - het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten.
Activiteiten	- organisatie van een netwerkoverleg en netwerkbijeenkomsten of webinars - organiseren bijeenkomst rond een specifiek thema of –project (Groen Erfgoed) - netwerkontwikkeling; podium bieden om bij overheden en instellingen het belang van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening te benadrukken - stimuleren van (gemeenschappelijke) initiatieven op het gebied van de beïnvloeding van het ruimtelijke ordeningsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie - nog meer pro-actieve aanpak gezamenlijk met de RCE, Hûs en Hiem en de provincie Fryslân om die gemeenten die met informatie en deskundigheid nauwelijks kunnen worden bereikt toch gericht te benaderen, om hen in het verbeteringsproces te begeleiden.
Beleidsrelevantie	- Afstemming over en zorgen voor een vroege en goede inbreng van de cultuurhistorie – als belangrijke component van de ruimtelijke kwaliteit – in ruimtelijke plannen, en daarbij de integrale advisering bevorderen. Daartoe ook overleg en afstemming aangaande thema’s en visies ter bevordering van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. - Kennisbevordering, opdat beleid en uitvoering in de cultuurhistorie zo goed en efficiënt mogelijk worden gerealiseerd en daarmee ook een verhoging van ruimtelijke kwaliteit (door cultuurhistorie in een disciplinaire aanpak a.h.v. het adagium ‘behoud door ontwikkeling’) wordt bewerkstelligd.
Samenwerkingspartners	Alle 24 Friese gemeenten; RCE, Hûs en Hiem, provincie Fryslân, allerlei organisaties op het gebied van cultuurhistorie, landschap en ruimtelijke inrichting, architecten enz.
Targets 2024 Kwantitatieve resultaten	- 1x Netwerkoverleg, o.a. de samenwerking tussen de ‘rode’, ‘groene’ en ‘blauwe’ organisaties; - 1 netwerkbijeenkomsten organiseren (waaronder A&O nieuwe stijl); - 2 Erfgoedcafés (met specifieke thema’s; technische dan wel actuele en/of provinciale); - 12x Monumentenspreekuur 2.0 Indien bijeenkomsten of overleggen niet mogelijk zijn, vindt de invulling plaats met in 2020 ontwikkelde nieuwe digitale

	wegen als webinars, videoconferenties, informatiepakketten, vragenlijsten enz.
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	(digitale) informatie (pakketten) indien bijeenkomsten niet mogelijk zijn.

UITVOERING

In 2024:

Dit product heeft na de coronajaren 2020, 2021 en deels 2022 ook nog in 2023 met de consequenties en 'verworvenheden' er van te maken gekregen. De in die jaren ontwikkelde nieuwe (digitale) vormen zijn in 2022, 2023 en 2024 voortgezet en vele bijeenkomsten vonden nog steeds plaats via digitale vergadervormen (Teams). Vele bijeenkomsten zijn blijvend in de vorm van allerlei webinars gehouden die landelijk werden ontwikkeld. Voor gemeenten was het eenvoudig om daar aan mee te doen. Een kleiner aantal bijeenkomsten dan begroot heeft daadwerkelijk fysiek plaatsgevonden.

- ✓ De afgelopen vier jaar werden door de drie noordelijke steunpunten samen met de RCE speciale bijeenkomsten georganiseerd in het kader van "**Erfgoed en de Omgevingswet**". Op 14 november 2023 werd de spin-off van de laatste van deze reeks in Nuis gehouden. De verwerking van de uitkomsten en de vragen bij de opgezette helpdesk werden in het voorjaar van 2024 beantwoord en gekoppeld aan de eerste ervaringen die gemeenten hebben opgedaan met de inwerkingtreding van de Omgevingswet sinds 1 januari 2024.
- ✓ In 2024 is **twee** keer een **Erfgoedcafé** georganiseerd. De eerste betrof een bijeenkomst samen met de provincie Fryslân die in het kader van de pilot verduurzaming maatschappelijk vastgoed op 26 september plaats vond in het vml. Beursgebouw in Leeuwarden. De tweede betrof een erfgoedcafé met het thema 'klimaatstresstest' op 4 december in het Woudagemaal te Lemmer. Samen met de RCE werd aandacht gevraagd om erfgoed op te nemen in de nieuwe vierjaarlijkse klimaatstresstesten die de gemeenten weer op moeten stellen.
- ✓ In 2024 heeft een fysieke **Netwerkbijeenkomst** plaatsgevonden op 25 april in de Kanselarij in het kader van het landelijk onderzoek "Erfgoed en Overheid". Samen met de provincie, RCE en ministerie werd een bijeenkomst georganiseerd over waar de gemeenten tegenaan lopen in de erfgoedpraktijk. Deze bijeenkomsten zijn in alle provincies gehouden. Op 15 oktober was de landelijke terugkoppeling van alle onderzoeksresultaten. Daarnaast is meegewerkt aan een aantal webinars waar Friese gemeenten aan meededen en waar wij onze expertise hebben ingebracht (o.a. op 2 juli over Post'65 gebedshuizen. Bovendien is er meegewerkt aan de landelijke bijeenkomst over de toekomst van het religieus erfgoed 'na de kerkenvisies, nu de praktijk'.
- ✓ De cursusdag **Actualiteiten & Ontwikkelingen**. Op basis van deze landelijke pilot hebben de RCE en de Erfgoed Academie in 2023 besloten met de A&O-dagen te stoppen. De RCE gaat samen met de Steunpunten naar nieuwe vormen te zoeken die aansluiten bij de provinciale praktijk. Dit zal worden uitgewerkt in themabijeenkomsten in 2025 met onderwerpen als FARO en de Koude Oorlog.
- ✓ In 2024 hebben **13** ***Monumentenspreekuren*** plaatsgevonden. In al deze monumentenspreekuren (en als het kan met een bezoek ter plaatse), zijn in totaal 29 planbehandelingen geweest, waarvan 5 plannen met een tweede of derde bespreking.

Product **NETWERKOVERLEG**						
	Gerealiseerd 2024		(begroot) ***Werkplan 2024***		***Gerealiseerd 2023***	
Functionaris	**Uren**	**Bedrag**	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**124**	**€ 15.339**	150	€ 17.051	148	€ 16.107
Technisch consulent	**0**	**€ 0**	0	€ 0	0	€ 0
Administratief coördinator	**190**	**€ 13.983**	200	€ 12.904	221	€ 13.481
Archeoloog	**3**	**€ 330**	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	**317**	**€ 29.652**	**350**	**€ 29.955**	**369**	**€ 29.588**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 32.781**		**€ 33.518**		**€ 32.966**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 32.781**	**350**	**€ 33.518**	**369**	**€ 32.966**
Bijdragen derden:		**€ 9.609**				**€**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**- 2 %**				**+ 4 %**

Verklaring
Ten aanzien van de doelen c.q. 'targets' kan worden geconstateerd, dat deze qua aantallen zijn gehaald, ondanks het feit dat een vast onderdeel – de A&O cursusdag – door het rijk een streep is gehaald. Er is voor wat betreft het Monumentenspreekuur sprake van iets minder planbehandelingen (29) ten opzichte van 42 in 2023, maar weer in lijn met 30 in 2022 en 34 in 2021. Ten aanzien van de bestede uren kan worden geconstateerd, dat dit minder uren (33) heeft gevergd dan begroot.

1.5.5 BEWUSTWORDING KENNISBEVORDERING PUBLIEKSBEREIK

Productdoelstelling / Beoogde effecten **BKP**	- stimuleren van het cultuurhistorisch besef - uitwisseling van informatie; - bevorderen van kennis - signalering en oplossing van knelpunten (kansen en risico's in de uitvoering van de monumentenzorg); - stimuleren en aandragen van (gemeenschappelijke) initiatieven en ideeën op het gebied van de beïnvloeding van het overheidsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie; - bevorderen en stimuleren van de integratie van de cultuurhistorie in (sectorale) projecten; - het zorgen voor cultuurhistorische informatie in projecten op het vlak van educatie en cultuurtoerisme; - het maatschappelijk veld stimuleren cultuurhistorie bij hun (sectorale) handelen te betrekken.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Stimulering, informeren, kennisoverdracht, kennisbevordering, coördinatie, organisatie, signalering
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities **8A, 8B en 8C** **Nij Poadium**	- het bevorderen van kennis en deskundigheid bij organisaties op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan; - het vergroten van het publieksbereik (inwoners en bezoekers) van cultuurhistorie, o.a. d.m.v. erfgoededucatie naar scholen; - het bieden van een loket voor ondersteuning;
Activiteiten	- bewustmaking van en informeren van maatschappelijke partijen over het cultuurhistorisch belang; - het mede vormgeven, leveren van deskundigheid en verstrekken van informatie in projecten op het gebied van de cultuureducatie en het cultuurtoerisme; - coördinatie van de cultuurhistorische inbreng (uit verschillende monumenteninstellingen) in educatieve en cultuurtoeristische projecten en in promotionele activiteiten; - het ontwikkelen van nieuwe producten gericht op de oplossing van gesignaleerde knelpunten in de praktijk van de monumentenzorg.
Beleidsrelevantie	De nog steeds aanwezige noodzaak tot stimulering van het cultuurhistorisch besef en het nog niet goed ontwikkeld en vertegenwoordigd zijn van de (gebouwde) monumentenzorg en archeologie in de Erfgoededucatie, maken dat de behoefte aan kennisoverdracht groot is; zowel t.a.v. actuele regelingen en thema's, als qua besef en kennis richting onderwijs.
Samenwerkings-partners	Overheden, scholen, maatschappelijke organisaties, monumenteninstellingen
Targets 2024 Kwantitatieve resultaten	- inhoudelijk vormgeven aan educatieve projecten; - de Friese Monumentenkist omzetten in een nieuwe digitale vorm; - uitwerken samenwerking met stichting Erfgoed en Publiek o.a. op het gebied van voorgaande twee punten; - ontwikkeling van cultuurtoeristische projecten; - 1 nieuw product ontwikkelt en in de 'markt' gezet; systeem van voorlichting / informatie voor makelaars bij potentiële kopers van monumenten of thematische brochure voor gemeenten en/of eigenaren hoe om te gaan met monumenten en cultuurhistorie: bijvoorbeeld duurzaamheid; - gastcolleges bij restauratie-opleidingen in het kader van de CRN; -in samenhang met CRN organiseren van lessen, lezingen en bijeenkomsten gericht op kennisbevordering bij de opleidingen.
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	Brochures, folders indien dit voor het bereiken van een breder publiek nodig is.

UITVOERING

In 2024:

De ‘bewustwording en kennisbevordering’ gaat over het bewustmaken, informeren en uitdragen van kennis over de (archeologische) monumentenzorg in brede zin, dus niet (alleen) op het gebied van de ‘ruimtelijke kwaliteit’. Bovendien is het ook meer aan die maatschappelijke partijen gericht die minder direct met de cultuurhistorie van doen hebben. Ook is er binnen dit product ook ruimte voor bijeenkomsten aangaande actuele of specifieke thema’s binnen de cultuurhistorie, waarbij het gaat om kennisbevordering van monumenteninstellingen of bijvoorbeeld monumenteneigenaren.

Product **BEWUSTWORDING KENNISBEVORDERING PUBLIEKSBEREIK**						
	Gerealiseerd 2024		(begroot) ***Werkplan 2023***		***Gerealiseerd 2023***	
Functionaris	**Uren**	**Bedrag**	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**186**	**€ 23.008**	175	€ 19.892	162	€ 17.630
Technisch consulent	**4**	**€ 367**	0	€ 0	0	€ 0
Administratief coördinator	**37**	**€ 2.645**	50	€ 3.226	50	€ 3,050
Archeoloog	**9**	**€ 989**	20	€ 1.742	9	€ 763
Consulent monumentenzorg	**6**	**€ 542**	0	€ 0	0	€ 0
Medewerker bouwhistorie	**17**	**€ 706**	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	**259**	**€ 28.257**	245	€ 24.860	**221**	**€ 21.443**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 31.283**		**€ 27.817**		**€ 23.891**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 26.715**	**245**	**€ 27.817**	**221**	**€ 21.115**
(Eigen) Bijdrage (derden):		**€ 4.568**				**€ 2.775**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**+ 12 %**				**+ 1 %**

Verklaring:

Ten aanzien van de benoemde ‘targets’ in het Werkplan, kan worden gesteld dat de doelstelling qua uren is gehaald; in vergelijking met de begroting zijn deze met vrijwel hetzelfde aantal uren (14 uur meer) gerealiseerd. De bestede uren komen voort uit de Coöperatie Restauratie Noord, de Commissie Kennis en Kunde in het kader van de stichting Certificering Restauratie, overleg met de stichting Erfgoed en Publiek en het landelijk overleg met de collega steunpunten verenigt in de NSCE. In 2024 ging het hoofdzakelijk en specifiek om een zevental onderdelen:

- **Coöperatie Restauratie Noord (CRN)**; als adviseur van het bestuur van de Vereniging Restauratie Noord is meegedacht over de toekomst van de VRN-Noord en meegewerkt aan de oprichting van de Coöperatie Restauratie Noord. Van deze organisatie zijn wij als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân ook lid. De twee vergaderingen en de bijeenkomst samen met de VRN (Vereniging Restauratie Noord) op 18 september in Overschild hebben in totaal 22 uur gevergd.
- Uit het vorige punt vloeit ook voort dat het Steunpunt zitting heeft in de **Commissie Kennis en Kunde** in het kader van de stichting Certificering Restauratie. In 2024 vergde dit 6 vergaderingen en een grotere vergadering c.q. bijeenkomst samen met de Gelderse Commissie over de afstemming en uitwerking van de criteria voor de nieuwe werkwijze van beoordeling en de jaarlijkse dag van de SCR van alle partijen betrokken bij de certificering van restauratiebedrijven op 28 mei in Zutphen. In totaal heeft dit 34 uur gevergd.
- In samenwerking met “Ruimtelijke Kwaliteit” van de provincie Fryslân vervult onze archeologe rol in de zogenaamde “**Landschaps meet up**”, waarin ook de rol van de archeologie naar voren wordt gebracht. Hierbij vond niet een fysieke bijeenkomst plaats, maar werd een ronde langs enkele Friese gemeenten gemaakt met als hoofdonderwerp ‘is de gemeente klaar voor haar nieuwe archeologierol in de Omgevingswet?’. Dit vergde 9 uur.
- Het overleg dat de Steunpunten landelijk hebben (verenigd in het **N.S.C.E**.) is nodig en nuttig om van alle ontwikkelingen op de hoogte te zijn en kennis en ervaring uit te wisselen. In 2024 waren dit 10 vergaderingen, hetgeen 78 uur vergde. In 2024 is extra geïnvesteerd in de professionalisering van het N.S.C.E.
- Met de stichting **Erfgoed en Publiek** waren er een sessies c.q. gesprek (23 januari) over erfgoededucatie en hoe dat goed te borgen in de toekomst in combinatie met hetgeen daarover landelijk in OPEN werd besproken (3 uur).
- Op 11 maart en 25 november vonden de tweede en derde vergadering van de **Klankbordgoep Post65** plaats. Het verhaal van Friesland over de periode 1965 tot 1991 werd besproken, alsmede Friese voorbeelden en de stand van zaken van het landelijke onderzoek. Inclusief voorbereiding vergde dit 16 uur.
- Medewerking aan allerlei landelijke en regionale bijeenkomsten (Atlantikwall, Staten en Stinzen, toekomst religieus erfgoed enz.); in totaal 36 uur.

1.5.6 ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**OPI**)	- versterken van monumenteninstellingen, die hen professioneler en efficiënter doet functioneren en daarmee het belang van de monumentenzorg in Fryslân beter kunnen dienen; - krachten- en kennisbundeling van diverse geledingen binnen de particuliere sector van de monumentenzorg; - verbeterd uitdragen van ieders en de gezamenlijke rol in de monumentenzorg c.q. erfgoedveld.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Ondersteuning, kennis- en krachtenbundeling, coördinatie, Organisatie
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel c.q. provinciale ambities **8A, 8B en 8C Nij Poadium**	- het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen; - dienstenloket voor de Friese monumentenorganisaties.
Activiteiten	- (centrale) behandeling van de post (inclusief signaleren, door-sturen, actie ondernemen); - ondersteuning deelnemende partijen c.q. flankerende organisaties (automatisering, vergaderstukken, correspondentie, opzetten informatieloket, opzet projecten, website-ondersteuning e.d.); - intern meldings-, informatie- en coördinatiepunt voor deze instellingen; - inhoudelijke ondersteuning en advisering bij procedures en projecten e.d.; - voorzitterschap en secretariaat van het Platform Particuliere Monumenteninstellingen; - inhoudelijke en administratieve bijdrage leveren aan (de Integratie van) de diverse nieuwsbrieven en periodieken; - als 'kwartiermaker' de verdere samenwerking in het Monumentenhuis vormgeven.
Beleidsrelevantie	Onverminderde behoefte aan afstemming, coördinatie, bundeling en ondersteuning van (particuliere) Monumentenorganisaties, die daardoor beter c.q. professioneler en efficiënter kunnen functioneren en daardoor hun doelstellingen – veelal op het gebied van cultuurbehoud - nog meer kunnen verwezenlijken.
Samenwerkings-partners	Twaalf monumenteninstellingen die op provinciale schaal in Fryslân actief zijn, waarbij van één – De Fryske Mole – de ondersteuning en coördinatie wordt gedaan, waarvoor ook budgetsubsidie is verkregen.
Targets 2024 Kwantitatieve resultaten	- Platform Fryske Monuminte-organisaasjes goed laten functioneren (4 vergaderingen) - als coördinerende stichting verder uitwerking en invulling geven aan verdergaande samenwerking; - beter functionerende stichtingen op het gebied van back-office, administratie, promotie en publicatie. - het ondersteunen van, alsmede het coördinatorschap (bedrijfs) voering voor de stichting De Fryske Mole op een goede, deskundige en professionele wijze vervullen binnen 650 uur per jaar. Voor zowel de stichting Staten & Stinzen als de stichting Noordelijke Lustwarande, is 100 uur ondersteuning gereserveerd.
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit

UITVOERING

In 2024:

De in 2005 gerealiseerde gezamenlijke huisvesting levert efficiencyvoordelen op en leidt tot krachtenbundeling en verminderde kwetsbaarheid. Ook huisvestingsfaciliteiten (postbus, archief- en vergaderruimte, één flexibele werkplek enz.) worden beschikbaar gesteld voor de 'kleinere' particuliere instellingen c.q. stichtingen die op zich geen personeel in dienst hebben. Hiervan wordt gebruik gemaakt door de 'flankerende organisaties'. De behoefte aan ondersteuning bij de organisaties is voor een deel ondervangen door het gebruik van genoemde (huisvestings)faciliteiten. Daarnaast leveren wij de door hen gewenste ondersteuning op administratief vlak of voor specifieke onderdelen (website, nieuwsbrief enz.). In het kader van de 'bundeling, coördinatie en afstemming' is het Platform Fryske Monuminte-organisaasjes opgericht. Van dit platform voeren wij het voorzitterschap en het secretariaat. In 2024 hebben een viertal Platform-vergadering plaatsgevonden en bestaat het Platform inmiddels uit zestien organisaties. Samen met de faciliteiten die kunnen worden geboden in de huisvesting, is zo een meerwaarde ontstaan in sterke en elkaar versterkende instellingen ten behoeve van de cultuurhistorie. De huisvestingssituatie is een blijvend punt van aandacht; de verbouw van de helft van het pand tot appartementen maakt dat de gezamenlijke huisvesting aan de Emmakade in Leeuwarden waarschijnlijk zijn langste tijd heeft gehad.

De samenwerking van organisaties in het Platform heeft in 2024 een nieuwe impuls gekregen. Op basis van het overleg van de organisaties in het Platform met de gedeputeerde (september 2023) en op basis van de sessie op het provinsjehûs over het ontwerp Programma Erfgoed 2025-2028 op 7 maart 2024, is ook de samenwerking met de groene organisaties (met name It Fryske Gea en Landschapsbeheer Friesland) geïntensiveerd. Te samen werd geconstateerd dat er op het gebied van cultureel erfgoed grote zorgen zijn bij de feitelijke borging en de benutting van dit erfgoed. Zorg over de capaciteit, de integraliteit en de bestuurlijke en financiële prioritering bij een aantal Friese overheden om erfgoed goed te borgen in een integrale beleidsvisie. Zorg ook vanwege de ontbrekende kennis en capaciteit. Qua integraliteit gaat het niet alleen om samenhang van de aanpak en afstemming per overheid, maar ook om de afstemming en visie van gemeenten ten opzichte van de provincie en omgekeerd. Daarnaast lijkt het of het belang van erfgoed niet overal even urgent wordt ervaren en de ambities met erfgoed dientengevolge ook sterk variëren. Tevens is er zorg dat de huidige fragmentarische aanpak niet tot een integrale benadering leidt die het Friese erfgoed niet alleen beschermd, maar ook meer beleefbaar, zichtbaar en toegankelijk maakt. Om de overheden te ondersteunen, willen de erfgoed- en landschapsorganisaties de Friese overheden een aanbod doen. Dit is het ERFGOEDVOORSTEL genoemd. Vanuit de urgentie en het erfgoedbelang voor Fryslân, brengen de organisaties uit het Platform die hier aan mee willen en kunnen doen en samen met de groene organisaties hun deelbelangen vanuit een proactieve houding bij elkaar en bieden dit de gemeenten aan als een integraal programma met uiteraard het verzoek deze belangen in het Omgevingsplan te borgen. In het belang van erfgoed, natuur, landschap en omgevingskwaliteit, deze organisaties de Friese overheden helpen met het aandragen van kennis en capaciteit en samenwerken op basis van de gemeenschappelijke missie(s) en belangen.

In het kader van dit Erfgoedvoorstel zijn eind 2024 een achttal gesprekken gevoerd met de organisaties in hoeverre zij inhoudelijk en qua data bij kunnen dragen aan het in beeld brengen van de belangen en waarden. Nadat met alle organisaties is gesproken, zal dit In 2025 moeten leiden tot een concreet Erfgoedvoorstel met een aanbod hoe het integrale erfgoedbelang van zowel ‘rood’ als ‘groen’ bij de gemeenten kan worden geborgd.

Een sinds 2013 specifiek benoemd onderdeel van dit product, is de ondersteuning van de stichting De Fryske Mole. Deze wordt voor het overgrote deel geleverd door Gerard van Dijk die als adviseur/’secretaris’ functioneert. Sinds 2013 heeft de provincie Fryslân het bedrag voor ondersteuning als zodanig in mindering gebracht op de budgetsubsidie van de stichting De Fryske Mole en bij onze budgetsubsidie voor het product ‘ondersteuning particulier initiatief’ gevoegd.

Product **ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF**						
	Gerealiseerd 2024		(begroot) ***Werkplan 2024***		***Gerealiseerd 2023***	
Functionaris	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**220**	**€ 27.214**	250	€ 28.417	262	€ 28.513
Technisch Consulent	**699**	**€ 64.175**	500	€ 47.350	506	€ 43.476
[waarvan Fryske Mole:	**699**	**€ 64.175]**	500	€ 47.350	506	€ 43.476]
Administratief coördinator	**265**	**€ 18.945**	250	€ 16.130	354	€ 21.594]
[waarvan Fryske Mole:	**215**	**€ 15.370]**	150	€ 9.678	255	€ 15.555]
[waarvan Staten Stinzen:	**0**	**€ 0]**	50	€ 3.226	24	€ 1.464]
TOTAAL	**1184**	**€ 108.801**	1000	€ 91.897	**1122**	**€ 93.583**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 120.587**		**€ 102.828**		**€ 104.268**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 92.125**	**1000**	**€ 102.828**	**1122**	**€ 104.268**
Bijdragen derden:		**€ 28.462**				
Afwijking realisatie t.o.v. begroot:		**+ 17 %**				**+ 1 %**

Verklaring
In totaal zijn aan dit product 184 uren meer besteed dan begroot. Dit vloeit hoofdzakelijk voort uit én de ontwikkelingen en gesprekken rondom het Erfgoedvoorstel én de benodigde (extra) ondersteuning van de stichting De Fryske Mole.

De vier vergaderingen per jaar van het Platform Fryske Monuminte-Organisaasjes hebben uiteraard plaatsgevonden, maar werden intensiever en inhoudelijker vanwege het feit dat vanaf de 1e vergadering (op 7 maart) nu ook de groene organisaties meepraten, samenwerken en meedoen in het Erfgoedvoorstel.

Gerard heeft 699 uur aan De Fryske Mole besteed. Die werkzaamheden zijn niet of nauwelijks efficiënter te delegeren aan anderen of zijn onvoorzien en van een aard die niet ingecalculeerd kan worden. Eén daarvan was het overlijden van de voorzitter van De Fryske Mole. Ook de financiële situatie vergde veel aandacht (o.a. vele nieuwe subsidieaanvragen). Ook de uren die Marleen aan de ondersteuning van De Fryske Mole besteedt, zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit temeer daar de ondersteunende en secretariële werkzaamheden zijn uitgebreid door pensionering van degene bij de Monumentenwacht die dat altijd voor hen deed.

Specifiek voor de ondersteuning van de stichting De Fryske Mole was € 56.430 en waren 650 uren begroot, terwijl er € 79.545 en 914 uren aan zijn besteed. Ten opzichte van de oorspronkelijk specifiek daarvoor beschikbaar gestelde budgetsubsidie (€ 29.202) kan worden geconstateerd dat die nog altijd duidelijk niet toereikend is.

Wij zijn van mening dat er in 2024 wat dit product betreft een goed resultaat is geboekt; de organisaties zijn goed en naar hun tevredenheid ondersteund. Tevens is via het Platform een sterkere en integrale samenwerking bewerkstelligd.

1.5.7 KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD

Productdoelstelling / Beoogde effecten Kenniscentrum Noord	- door een integrale werkwijze door middel van bemiddeling, advisering en ondersteuning, vraag en aanbod bij elkaar brengen en daarmee leegstand voorkomen, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid bevorderen en duurzame herbestemmingen realiseren. - door een multidisciplinaire benadering samen met eigenaren, (toekomstige) gebruikers, overheden, investeerders zoeken naar kwalitatief hoogwaardige, duurzame en economische haalbare herbestemmingen, zodat monumentaal vastgoed weer toekomstwaarde krijgt - door een netwerkbenadering, een gezamenlijke (nieuwe) strategie ontwikkelen in met name krimpgebieden en daarbij de gemeenten gebiedsgerichte handreikingen aanbieden.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Informatie, advisering, stimulering, begeleiding, ontwikkeling, uitvoering
Taak	Ondersteuning, Informatievoorziening (Helpdesk; informatie-, contact- en meldpunt).
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel	Aan herbestemming is door de provincie beleidsprioriteit gegeven. Hierbij verdienen boerderijen en kerken speciale aandacht. In Nij Poadium wordt ook aangegeven door de provincie dat ingezet wordt op het voortzetten van het Kenniscentrum Herbestemming Noord, vanwege het feit dat KHN bewustwording en planvorming stimuleert, vraag en aanbod koppelt en adviseert in individuele gevallen. Ook wordt mede op basis van de Nationale Kerkenvisie zowel het Team als het Platform Fryske Tsjerken (financieel) ondersteunt.
c.q. provinciale ambities **8A, 8B en 8C Nij Poadium**	
Activiteiten	- ontwikkelen van een strategie; - 'schakelen en makelen' (vraag en aanbod bij elkaar brengen); - geven van informatie/advies direct; doorverwijzing naar specifieke deskundigheid; - stimuleren, ondersteunen en begeleiden van eigenaren; - stimuleren van (leegstands)beleid en visie bij gemeenten; - realiseren herbestemmingen - Platform Fryske Tsjerken om de voorgaande activiteiten extra en specifiek in te zetten voor de (leegstaande) Friese kerken. -als Coördinatiepunt Fryske Tsjerken de spin in het Friese web van promoten, initiëren en realiseren van kerkenvisies.
Beleidsrelevantie	De noodzaak van herbestemming moet terechtkomen in visie, beleid en strategie (gemeenten) en de problemen in de praktijk moeten worden opgelost door de eigenaar te helpen. Alleen op die manier kan herbestemming een 'boost' krijgen en het herbestemmingproces worden bevorderd en herbestemmingen worden gerealiseerd.
Samenwerkings-partners	Stichting DBF, Steunpunt cultureel erfgoed Drenthe, gemeenten, eigenaren, makelaars, architecten, projectontwikkelaars, maatschappelijke organisaties, Deltaplatform Fryske Tsjerken, Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland, Platform 31
Targets 2024 Kwantitatieve resultaten	- aanzetten voor een gezamenlijke strategie voor gebiedsgericht herbestemmen in krimpgebieden - websitebeheer met 'aanmeldingen leegstand', 'voorbeelden herbestemming' - het (meehelpen) realiseren van herbestemmingen - het uitvoeren van herbestemmingsverkenningen en haalbaar-heidsonderzoeken - als Coördinatiepunt Fryske Tsjerken (het voormalige Team Fryske Tsjerken) het aansturen en procedureel en inhoudelijk ondersteunen van iedereen die met de kerkenproblematiek c.q. leegstand te maken heeft en met kerkenvisies aan de slag wil. -jaarlijkse busexcursie langs herbestemd erfgoed

Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid opdrachtgevers en samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	-brochures algemeen en voor pandzoekers en professionals

UITVOERING

In 2024:

2017 was het eerste jaar dat er geen VER-subsidie (van het rijk) meer was voor het Kenniscentrum herbestemming Noord. Niettemin is er vanaf 2021 door ons wel met name op één thema vanuit die VER verder gewerkt: 'toekomst religieus erfgoed'. Vooral door de lancering door de RCE van het instrument 'kerkenvisie' waarvoor gemeenten geld bij het rijk konden krijgen, is door ons vooral op dit onderwerp de 'inzet' gepleegd. Ook in 2024

De werkzaamheden zijn gezien de doelstellingen van het project/product inhoudelijk in twee onderdelen geknipt: 'strategie en thema's' en 'realiseren en ondersteunen herbestemmingen' (inclusief meldpunt en Team Fryske Tsjerken). Financieel gezien is er sprake van twee stromen: boekjaarsubsidie en betaalde dienstverlening.

De werkzaamheden die behoren bij de boekjaarsubsidie, zijn het Coördinatiepunt Fryske Tsjerken (inclusief Platform Fryske Tsjerken en Team Fryske Tsjerken) en de taken die voortvloeien uit de samenwerking met de stichting DBF waarmee wij samen het Kenniscentrum Herbestemming Noord (meldpunt, kennis en ervaring delen over herbestemming en gerelateerde projecten en de jaarlijkse excursie). De meldpuntfunctie wordt weliswaar ingevuld, maar het hoofdaccent wat dat betreft ligt bij de collega's van stichting DBF

Het organiseren van een jaarlijkse excursie langs 'herbestemd erfgoed' vond in 2017 plaats langs religieus erfgoed, in 2018 langs herbestemd industrieel erfgoed en in 2019 langs historische dorpscafés. De excursie van 2020 werd uitgesteld en is alsnog gehouden op 16 september 2021; samen met Steunpunt Cultureel erfgoed Drenthe vond een 'schoolreis' plaats in Zuid-Oost Fryslân en Zuid-West Drenthe langs herbestemde scholen. In 2022 vond in hetzelfde gebied een excursie langs herbestemde boerderijen plaats. In 2023 is een 'knip' gemaakt zowel qua organisatie en gebied als qua thema. Het thema op 21 september was "Duurzaamheid in Unesco Werelderfgoed Veenhuizen". Afgestemd met beide provincies vond de excursie in 2023 dus in Drenthe plaats en daardoor werd de excursie in 2024 in Fryslân gehouden. Op 19 september 2024 vond de geheel door ons georganiseerde excursie in Leeuwarden plaats en had als thema "Post-65".

Product **KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD**						
	Gerealiseerd 2024		(begroot) *Werkplan 2024*		***Gerealiseerd 2023***	
Functionaris	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
directeur	**151**	**€ 18.679**	200	€ 22.734	199	€ 21.657
Technisch Consulent	**0**	**€ 0**	0	€ 0	3	€ 258
Administratief Coördinator	**33**	**€ 2.359**	0	€ 0	45	€ 2.745
Medewerker bouwhistorie	**36**	**€ 1.495**	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	**220**	**€ 22.533**	**200**	€ 22.734	**247**	**€ 24.660**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 24.940**		**€ 25.439**		**€ 27.475**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 0**	**200**	**€ 1.300**	**296**	**€ 1.300**
(Eigen) Bijdragen (derden):		**€ 24.940**		**€ 24.139**		**€ 26.175**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**- 2 %**				**- 12 %**

Verklaring

De uren waar boekjaarsubsidie van de provincie Fryslân tegenover stond, betrof de volgende onderdelen;

- Coördinatiepunt Fryske Tsjerken c.q. Team Fryske Tsjerken; 43 uur
- Platform Fryske Tsjerken; een tweetal Platformvergaderingen (17 april en 13 november) inclusief voorbereiding en een extra bijeenkomst over de notitie "De toekomst van Friese kerkgebouwen" van Hester Terpstra in de aanloop naar het provinciale Erfgoedprogramma (op 30 mei); 15 uur.

- Strategie; zowel intern als extern overleg over de te volgen lijn en bijeenkomsten (o.a. Kenniscafé Herbestemming van het Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland); 6 uur.
- Excursie Post-65; in de organisatie en het routeboekje heeft de medewerker bouwhistorie 36 uur bijgedragen. Totaal ingezette uren; 82 uur.
- Meldpunt; in dit kader is er vanuit het 'aanbod' en 'vraag' naar leegstaande panden alleen 'bemoeienis' geweest in algemene zin over vrijkomende kerken en specifieke over één 'probleemgeval' namelijk de RK-kerk De Goddelijke Verlosser te Drachten. De 'bemoeienis' in algemene zin varieert van enkelvoudige advisering tot meervoudig overleg en uitzoeken zaken tot het aanzetten en uitvoeren van herbestemmingsverkenningen en haalbaarheidsonderzoeken. In totaal 6 uur.

De uren waar betaalde dienstverlening tegenover stond, bestonden vrijwel alleen uit opdrachten in het kader van de kerkenvisies.

De bemoeienis en betrokkenheid van Dick en Marleen met de kerkenvisies in de gemeenten Noardeast-Fryslân, De Fryske Marren, Heerenveen, Opsterland en Waadhoeke) zijn wel KHN-uren, maar als dit de uitvoering van werkzaamheden betrof in opdracht van de desbetreffende gemeenten, dan is er sprake van inhuur (betaalde dienstverlening) omdat die gemeenten Dick en Marleen daarvoor inhuren. Dit is derhalve cofinanciering van het product KHN. Aan de kerkenvisies zijn in totaal 68 uur besteed.

Binnen het Kenniscentrum Herbestemming Noord (KHN) worden ook betaalde opdrachten uitgevoerd die uiteraard niet onder de subsidiëring vallen. In 2024 betrof dit alleen de medewerking aan de haalbaarheidsstudie naar een mogelijke herbestemming van de oude scheepswerf Draaisma in Franeker.

Analoog aan de kerkenvisies zijn er ook sessies c.q. overleggen geweest met de provincie Fryslân op een tweetal aspecten; het duurzaamheidsproject KlimOp en de database vrijkomende kerken. In beide gevallen zijn de uren voor de begeleidingsvergaderingen ondergebracht bij het Team Fryske Tsjerken aangezien die werkzaamheden bij de gesubsidieerde taken van het KHN thuishoren.

De totale daadwerkelijke kosten zoals ze gemaakt voor deze activiteit KHN hebben **€ 24.940** bedragen. Hiervan kwam € 6.788 aan 'betaalde opdrachten' binnen (op basis van de inzet van in totaal 41 uren). Er zou dus € 18.152 aan provinciale boekjaarsubsidie voor deze activiteit moeten worden aangewend. Dat is echter niet gedaan. Deze andere € 18.152 heeft het Steunpunt uit eigen middelen bijgedragen.

2. PRODUCTVERANTWOORDING

Als de uren en dus de kosten van de activiteiten die hiervoor per product in een tabel zijn weergegeven (paragrafen 1.5.1 t/m 1.5.7) in één tabel worden samengevoegd, ontstaat het volgende beeld:

	NO	BKP	OPI	KHN	OD	BD	Bureau-uren	TOTAAL
Dick								
Uren	124	186	220	151	136	319	472	1608
Kosten €	15.339	23.008	27.214	18.679	16.823	39.460	58.386	198.912
Gerard								
Uren	0	4	699	0	36	1036	29	1804
Kosten €	0	367	64.175		3.305	95.115	2.662	165.619
Mar-leen								
Uren	190	37	265	33	332	112	66	1035
Kosten €	13.983	2.645	18.945	2.359	23.735	8.007	4.718	73.987
Josje								
Uren	3	9	0	0	84	433		528
Kosten €	330	989		0	9.229	47.574		58.011
Harm								
Uren	0	6	0	0	0	1470	26	1502
Kosten €	0	542				132.844	2.349	135.744
Renate								
Uren		17	0	36	1	1461	29	1544
Kosten €		706		1.495	42	60.690	1.205	64.140
TOTAAL								
Uren	317	259	1184	220	589	4.831	622	7.938
Kosten €	29.652	28.257	108.801	22.533	53.134	383.690	69.320	695.387
bureau-kosten	3.129	3.026	11.786	2.407	5.746	41.350		
							Werk-budget	
TOTALE KOSTEN €	32.781	31.283	120.587	24.940	58.880	425.040	1.484	695.387

In het **Werkplan 2024** werd van de volgende tabel uitgegaan:

	NO	BKP	OPI	KHN	OD	BD	Bureau-uren	TOTAAL
Dick								
Uren	150	175	250	200	125	250	450	**1600**
Kosten €	17.051	19,892	28.417	22.734	14.209	28.418	51.151	**181.881**
Gerard								
Uren	0	0	500	0	20	1055	25	**1600**
Kosten €	0	0	47.350	0	1.894	99.908	2.368	**151.521**
Marleen								
Uren	200	50	250	0	300	200	60	**1060**
Kosten €	12.904	3.226	16.130	0	19.356	12.904	3.871	**68.387**
Josje								
Uren	0	0	0	0	125	355		**500**
Kosten €					10.888	30.921		**43.550**
Harm								
Uren	0	0	0	0	0	1550	50	**1600**
Kosten €						129.704	4.184	**133.890**
TOTAAL								
Uren	350	245	1000	200	570	3410	585	**6360**
Kosten €	29.955	24.860	91.897	22.734	46.347	301.855	61.574	**579.229**
bureau-kosten	3.563	2.957	10.931	2.705	5.514	35.904	68.883	
TOTALE KOSTEN €	33.518	27.817	102.828	25.439	51.861	337.759		**579.229**

De bureaukosten worden verhoudingsgewijs toegedeeld aan de activiteiten; op basis van het aandeel dat deze activiteit op het totaal aan directe kosten heeft.

Product	Directe kosten	Percentage	Indirecte kosten / bureaukosten
NO	€ 27.341	4,51 %	€ 3.129
BKP	€ 26.439	4,37 %	€ 3.026
OPI	€ 102.967	17,00 %	€ 11.786
KHN	€ 21.030	3,47 %	€ 2.407
OD	€ 50.201	8,29 %	€ 5.746
Werkbudget Vrijwill.	€ 16.385	2,70 %	€ 1.875
Subtotaal Gesubsidieerde producten	€ 244.363	40,35 %	€ 27.970
BD	€ 361.262	59,65 %	€ 41.350
TOTAAL	€ 605.625	100%	€ 69.320

2024 daadwerkelijk gemaakte kosten van deze functionarissen, betekenen het volgende:

Functionaris	Salaris 2024	Overige per-soneelkosten	7,15 % overhead	Salaris incl. overhead	Kosten Per uur
Directeur	182.953	2.686	13.273	198.912	123,70
Technisch consulent	151.880	2.687	11.052	165.619	91,98
Administratief coördinator	66.363	2.687	4.937	73.987	71,49
Consulent Mon.zorg	123.999	2.687	9.058	135.744	90,37
Bouw-historicus	57.173	2.687	4.280	64.140	43,90
Totaal Eigen personeel	582.368	13.468	42.600	638.402	
Inhuur	58.011				109,87
Mutaties (Personeels)-reserveringen	-5.867		+ 2.699	- 3.134	
Totaal	576.501	13.468	45.299	635.268	

Hierna staat specifiek per product aangegeven waar de hiervoor genoemde subsidies voor zijn aangewend. Dit opdat kan worden teruggevonden wie voor wat hoeveel subsidie

beschikbaar heeft gesteld. In algemene zin betekenen de inkomsten ten opzichte van de uitgaven het volgende:

2024

	Uitgaven	**Inkomsten**	
Personeelskosten	€ 589.933		
Huisvestingskosten	€ 19.459		
Rente en afschrijving	€ 1.794	**Provincie**	**€ 200.892**
Kantoorkosten	€ 6.754	rente	**€ 1.612**
Algemene kosten	€ 16.461	financiële lasten	€ 438 -
Verkoopkosten	€ 831	**de 'markt'**	**€ 436.343**
Totaal:	**€ 635.268**		**€ 638.409**

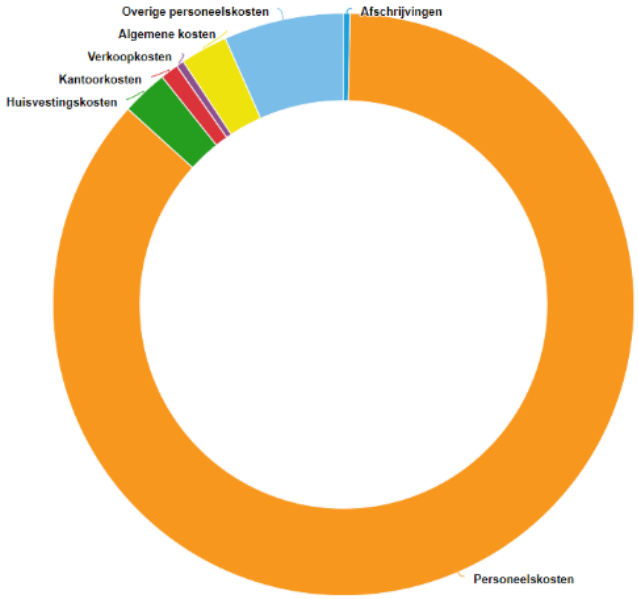

De productverantwoording is de 'vertaling' van de tabel op blz. 22, inclusief de bureauuren die naar evenredigheid aan de producten/diensten/activiteiten zijn toegedeeld. Van de subsidie van de provincie Fryslân (inclusief RCE) hebben wij aangegeven voor welke producten zij worden gebruikt. Op deze wijze is te zien en te controleren hoe de financiële inzet voor het steunpunt wordt gebruikt. Uit de Productverantwoording blijkt tevens dat het aandeel van de provinciale budgetsubsidie in de totale inkomsten 35% is, hetzelfde percentage dan in het Werkplan 2022 was begroot.

Productverantwoording 2024			
	Lasten	**Baten**	
Product / Activiteit		**Budgetsubsidie**	**'derden'**
Netwerkoverleg en – bijeenkomsten (NO)	**€ 32.781**	**€ 23.172**	**€ 9.609**
Totaal Platformfunctie	*€ 32.781*	*€ 23.172*	*€ 9.609*
Bewustwording Kennisbevordering & Publieksbereik (B&K)	**€ 31.283**	**€ 26.715**	**€ 4.568**
Ondersteuning Particulier Initiatief (OPI)	**€ 120.587**	**€ 92.125**	**€ 28.462**
Kenniscentrum Herbestemming Noord (KHN)	**€ 24.940**	**€ 0**	**€ 24.940**
Onbetaalde Dienstverlening (OD)	**€ 58.880**	**€ 58.880**	**€ 0**
Totaal Ondersteuningsfunctie	*€ 235.690*	*€ 177.720*	*€ 57.970*
Subtotaal gesubsidieerd	***€ 268.471***	***€ 200.892***	***€ 67.579***
Werkbudget Vrijwilligersorganisaties (WVM)	**€ 16.484**	**€ 15.000**	**€ 1.484**
Totaal gesubsidieerd	**€ 284.955**	**€ 215.892**	**€ 69.063**
Betaalde Dienstverlening (BD)	**€ 350.313**	**€ 0**	**€ 353.454**
Totaal	**€ 635.268**	**€ 215.892**	**€ 422.517**
Positief resultaat	**€ 3.141**		

Deze productverantwoording 2024 betekent in vergelijking met de product- en activiteitenbegroting 2024 het volgende:

- ✓ **Voor de gesubsidieerde producten werd in de (bijgestelde) productbegroting c.q. activiteitenplan 2024 ingeschat, dat zij gezamenlijk € 241.463 en 2.365 uren zouden vergen;**
- ✓ **De gesubsidieerde producten in 2024 vergden € 268.471 en 2.569 uren;**

- ✓ **Qua kosten is er ten opzichte van de begroting een afwijking van + 11 %;**
- ✓ **Qua uren is er ten opzichte van de begroting een afwijking van + 9 %;**

- ✓ **Er is dus (nog) meer gedaan aan gesubsidieerde activiteiten met meer kosten dan begroot.**

- ✓ **Er is uit eigen middelen € 61.045 in de gesubsidieerde activiteiten gestoken.**

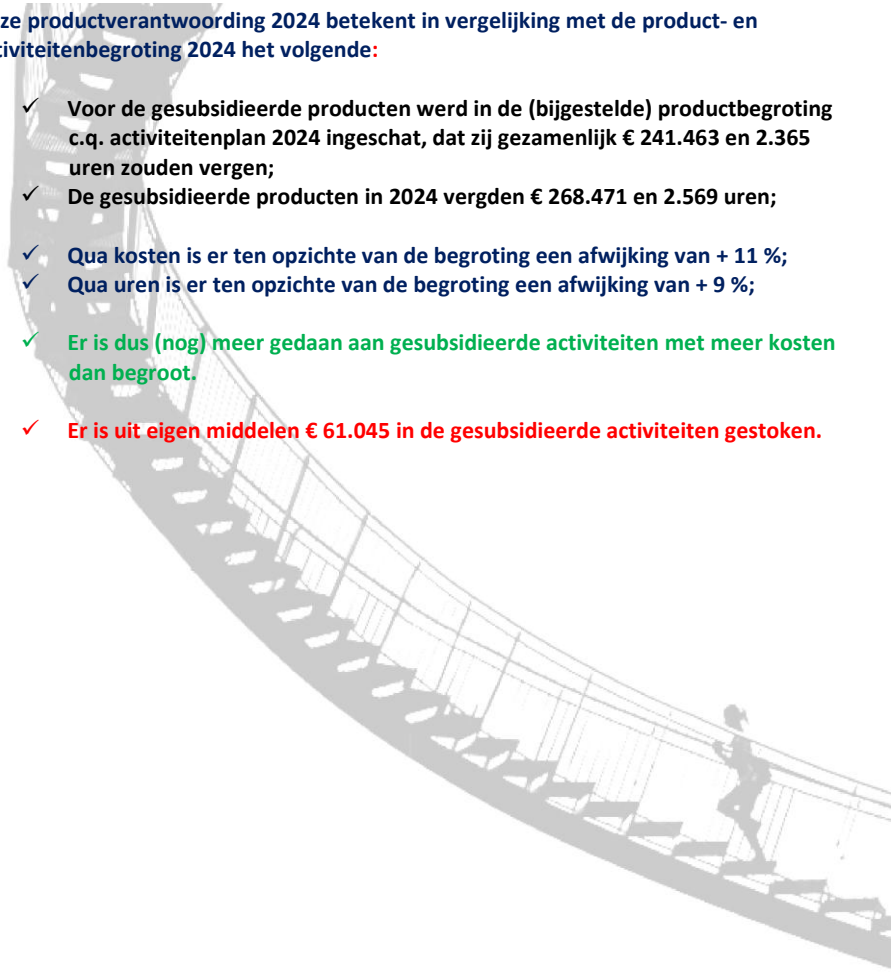

TABEL: OVERZICHT KOSTEN PER PRODUCT c.q. ACTIVITEIT																
PRODUCT	Totale Kosten €	Directe Kosten €	%	Indirecte Kosten (overhead) €	%	Andere Indirecte Kosten (burea-uren) €	%	Totale Inkomsten €	Opbrengst uit product €	%	Eigen Bijdrage €	%	Bijdrage Derden €	%	Budget-subsidie €	%
NO	32.781	27.341	83	2.311	7	3.129	10	32.781	0	0	9.609	29	0	0	23.172	71
BKP	31.283	26.439	84	1.818	6	3.026	10	31.283	0	0	3.338	11	1.230	4	26.715	85
OPI	120.857	102.967	85	6.104	5	11.786	10	120.857	0	0	28.462	24	0	0	92.125	76
KHN	24.940	21.030	84	1.503	6	2.407	10	24.940	0	0	18.152	73	6.788	27	0	0
OD	58.880	50.201	85	2.933	5	5.746	10	58.880	0	0	0	0	0	0	58.880	100
WVG	16.484	16.385	99	0	0	1.875	12	16.484	0	0	1.484	9	0	0	15.000	91
Subtotaal gesubsidieerd	284.955	244.363	86	14.669	6	27.970	10	284.955	0	0	61.045	21	8.018	3	215.892	76
BD	407.150	361.262	89	4.538	1	41.350	10	410.291	410.291	100					0	0
TOTAAL	692.105	605.625	87	18.334	3	69.320	10	695.246	410.291	59	61.045	9	8.018	1	215.892	31